

1.2.1.3 Mikä tekee tekstistä tieteellisen

The license could not be verified: License Certificate has expired!

Osataksaan kirjoittaa tieteellistä tekstiä kirjoittajan täytyy ymmärtää ja sisäistää tieteen tekemisen ja sitä kautta tieteellisen ilmaisutavan pelisäännöt. Tätä kutsutaan akateemisiin käytänteisiin sosiaalistumiseksi.

Tiedeyhteisön ilmaisutavat

Ilmaisutapojen ja yhteisen kielen hallinta on osoitus ryhmään kuulumisesta ja keino erottautua muista ryhmistä. Toisaalta oman tieteenalan termien hallinta on välttämätöntä myös tieteellisen diskurssin käymiseksi, koska niissä on alan teorian täsmällisesti määrittelemä sisältö. Tieteen kieleen ja ilmaisutapoihin sosiaalistutaan osallistumalla yhteisön toimintaan, lukemalla ja kirjoittamalla tekstejä sekä keskustelemalla niistä. Tutkijan odotetaan hallitsevan oman alansa ja koulukuntansa erityiskieltä. Osan tieteellisen ilmaisutavan säännöistä tutkija oppii vähitellen kokemuseräisesti. Tutkijan on opittava, miten tieteestä kirjoitetaan ja puhutaan, miten väitteet muotoillaan tieteellisesti relevanteiksi, miten tieteellistä keskustelua käydään ja kritiikki esitetään sekä miten sanonnan tapaa mukautetaan erilaisissa viestintätilanteissa.

Eri tieteenalat ja erilaiset metodologiset orientaatiot määrittelevät tieteellisen tekstin ominaispiirteet eri tavalla. Tieteellisillä teksteillä on myös kulttuurieroja, joita voi havaita kansainvälisissä julkaisuissa.

Tieteellisen tekstin konventiot

Tieteellisessä tekstissä asiat on tapana esittää tietyssä järjestyksessä (johdanto, teoriatausta, menetelmät, aineiston esittely, tulokset, pohdinta, lähteet). Tieteellisessä tyylissä on omat vakiintuneet tapansa siihen, miten toisten tutkimuksiin viitataan, miten käsitteitä määritellään, miten siirrytään asiasta toiseen ja miten viitataan kirjoittajaan itseensä. Konventiot opitaan vähitellen tieteellisiä tekstejä lukemalla ja oman tieteellisen sidosryhmän kanssa kommunikoimalla.

Viittaustekniikat on määritelty eri tieteenaloilla varsin tarkkaan. Tekstissä ei voi esittää väitettä muutoin kuin yhdellä kolmesta seuraavasta tavasta: a) Kyse on asianomaisten tieteenalan ns. oppikirjatiedosta, jolloin viitettä ei tarvita. Esimerkki kielitieteestä: "Suomen kielessä on neljä aikamuotoa". b) Väite perustuu toisen tieteellisen tekstin esittämään todistusaineistoon. Tässä tapauksessa on viitattava a.o. tekstiin. Jos alkuperäisjulkaisu on erityisen vaikeasti saatavissa, voi viitata myös toissijaisiin teksteihin, mutta silloin on käytävä ilmi, että viittaus ei kohdistu alkuperäistyöhön. c) Kyseinen asia on nimenomaan kirjoitettavana olevassa tekstissä tutkimuksen kohteena, ja lause kuvaa saatua tulosta. Tieteenalasta riippuen havainto voidaan tarvittaessa lisäksi konkretisoida kuviolla tai taulukolla.

Tekstirakenteet ja niihin kohdistuvat odotukset ovat myös kulttuurisidonnaisia. Eri tieteenaloilla ja kieliyhteisöillä on erilaisia käsityksiä siitä, miten tutkimuksesta on luontevaa kirjoittaa ja miten tekstin ja sen argumentaation tulisi edetä, jotta se vaikuttaisi loogiselta.

Konventiot ovat tarkoituksenmukaisia: tutunomaista tekstiä on helppo ja nopea lukea, kun tietää ainakin suurin piirtein mitä on odotettavissa. Konvention tunteminen helpottaa myös kirjoittajan työtä. Se on ohjenuora ja tekstin suunnittelun pohja. Näin konventioiden avulla yhteisön vuorovaikutus helpottuu, mikä edistää tieteen kehittymistä.

Lähteet

Kananen, K.-M., Mikkola, O., Niskanen, K. & Sarajärvi, N. (2008). Tieteellinen viestintä. Oppimateriaali Akateemiset opiskelutaidot -kurssilla. Saatavissa: <http://www oulu.fi/verkkostovatti/materia/AOTTieteellinen%20viestint%E4.pdf> .

Luukka, M.-R. (2002). Mikä tekee tekstistä tieteellisen. Teoksessa Tieteellinen kirjoittaminen (toim. Kinnunen, M. & Löytty, O.). Tampere: Vastapaino.

Sivun alkuun

Edellinen taso